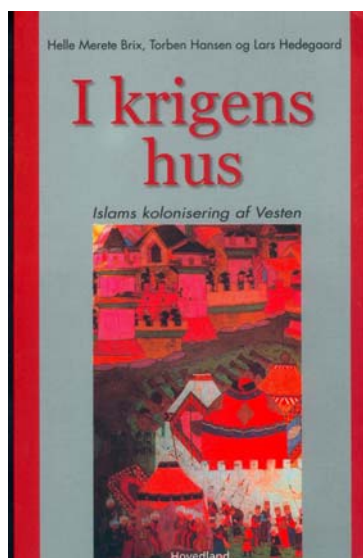

Det begynder med tørklædet –

En ny debatbog om et aktuelt emne, belyst historisk og nutidigt, fremstår ensidig og utroværdig

Helle Merete Brix, Torben Hansen og Lars Hedegaard: *I krigens hus – Islams kolonisering af Vesten*. Forlaget Hovedland 2003. 255 s. 248 kr.

Af Martin Bak Jørgensen

Blandt de islamkritiske røster i Danmark har Helle Brix, Torben Hansen og Lars Hedegaard markeret sig stærkt. I 2002 udgav de antologien *Islam i Vesten – På Koranens vej?* Denne bog omhandlede den politiske islam, som de tre forfattere ser som en alvorlig trussel mod de vestlige samfund. Så langt så godt. Med den nye bog diskuteres det ikke længere, om islam er politisk, det tages for givet, og det er netop de politiske hensigter, forfatterne ønsker at belyse med denne udgivelse.

Da det nu er en debatbog, kan det være interessant kort at nævne, hvordan bogen blev modtaget hos de danske anmeldere. Anmelderne på de danske aviser har helt efter forventning været henholdsvis begejstrede og afvisende. Jyllands-Postens anmelder Bent Jensen ser bogen som et tiltrængt bidrag til debatten, der bringer "mangfoldige eksempler på moderne islams selvforståelse" (Jensen 2003). Modsat beskrev Politikens anmelder Michael Jarlner bogen under overskriften: "Paranoia og vildfarelse" (Jarlner 2003). Men hvad skriver forfatterne egentlig?

Kort fortalt er bogens hovedpointe at vise, hvordan en muslimsk magtovertagelse af Vesten er i færd med at udfolde sig:

Danmark og Vesten er i disse år udsat for et erobningsforsøg, som vi har kaldt islams 3. djiha – den 3. krig med det formål at udstrække islams myndighedsområde til lande beboet af vesterlændinge [...] Men hvor midlet tidligere var direkte militær erobring, er det nu blevet en demografisk overmanding af Europas indfødte befolkninger (s. 190-1).

Bogens undertitel skal altså ifølge forfatterne forstås helt bogstaveligt. Udgangspunktet for denne analyse bygger på en forståelse af islam, der har været yderst populær de seneste år: "Islam er ingen religion i europæisk forstand, derimod et politisk system og et socialt og økonomisk regelsæt" (s. 9). Deraf kan man så udlede, at muslimer (betegnet islamister og fundamentalister) ikke har samme hensigter med at dyrke det religiøse liv, som eksempelvis kristne har.

Det er en central pointe i bogen, at ethvert forsøg på at forklare islamiseringens symboler som f.eks. sløret med pietisme, fromhed eller lignende må ses som naivt og bør sættes ind i den overordnede koloniseringsramme (f.eks. s. 152; s. 201). Muslimerne er nemlig ikke de stakler, de lader os tro, de er (s. 99), men er her for at overtage Vesten gennem en muslimsk indvandring. Denne indvandring er led i en overordnet strategi, der tager sin begyndelse i det ottende århundrede og har fulgt et fast mønster lige siden.

Som sådan er det ikke nogen original tanke, da det kort gengiver den amerikanske historiker Daniel Pipes' tidligere udgivelser (f.eks. Pipes 2002). Daniel Pipes tilhører politisk set den amerikanske pro-israelitiske højrefløj, og 'æblet falder da heller ikke langt fra stammen' i denne danske udgivelse. Det er ikke i sig selv kritisabelt at have et politisk standpunkt, men når forfatternes politiske dagsorden bliver styrende for indholdet, bliver det til et problem. De tre forfatteres politiske ståsted skinner nemlig tydeligt igennem.

Både danske og europæiske politikere bliver anklaget for at have bestræbt sig på kun at øge indvandringen og 'stække' kritikere af denne tendens, ligesom EU anklages for at have en "proarabisk og proislamisk" kurs, hvor ikke mindst Europa-parlamentet "har været en bastion for muslimsk indflydelse i Europa" (s. 204-5). Forfatterne afslutter bogen med at hævde at: "Danmarks fremtid vil i løbet af få årtier komme til at ligne de nuværende forhold i områder som Bosnien, Makedonien, Libanon, Nigeria, Sudan og Kashmir" (ibid.). Store ord, må man sige, men nu er det jo en debatbog, de tre har udgivet, så jeg lader min anke stå indtil videre.

Bogen er opbygget med en indledende og ganske lang historisk analyse, der efterfølges af en samtidsanalyse, belyst gennem udvalgte eksempler. Denne struktur skal

tjene til at vise, hvordan der kan spores en sammenhængende tendens fra 700-tallet til i dag.

Den politiske islam - en alvorlig trussel

Bogens historiske analyse er blandt bogens bedste kapitler, hvilket desværre ikke siger så meget, som det burde. Udgangspunktet er taget på forhånd, og islam beskrives udelukkende i relation til begrebet djihad – hellig krig, der er bogens mest centrale term.

Den første djihad fandt, ifølge forfatterne, sted fra islams indstiftelse til det 10. århundrede, og den næste finder sted med det osmanniske imperiums ekspansion frem til 1600-tallet (s. 48-74). Den historiske læsning er desværre farvet af forfatternes centrale tese, at muslimerne ønsker at undertvinge Vesten, hvilket f.eks. betyder, at de kristne korstog udelukkende forklares som kristne reaktioner på den første djihad.

I analysen af islams udvikling, eller mangel på samme, efter det osmanniske imperiums fald griber bogen til en meget gængs forklaringsmodel, der beskriver den islamiske verden som 'stivnet' i sin udvikling. I kapitler som "Islams impotens" (s. 84) etableres der et billede af islam som en stor monolitisk blok, der ikke indeholder nogen dynamik til forandring, hvilket primært skyldes, at islam ikke har gennemgået en oplysningstid (s. 101-15). Et argument, der også kendes fra Bernard Lewis og Ralf Pittelkow, der også begge citeres.

Argumentet kan teoretisk set genkendes som en reartikulation af orientalismediskursen, som den blev fremlagt af Edward Said (1995[1978]). Det ved forfatterne åbenbart godt, at læseren vil indvende, for senere i bogen giver forfatterne en kritik af netop Said. Eksemplet understreger en af bogens virkelige svagheder, nemlig en meget selektiv brug af kilder og baggrundslitteratur. Det er set udefra en mangel at fremlægge Said gennem Lewis' læsning, der om nogen er - eller var, eftersom Said ikke lever længere - Saims største politiske modstander (s. 121-2).

Endnu mere mærkværdigt og besynderligt uden for kontekst forekommer det, at den vigtigste kritik er, at Said overser den 'gode' tyske orientalisemeforskning, et tema *I krigens hus* absolut ikke beskæftiger sig med. Forfatterne benytter udelukkende sekundære kilder i stedet for at gå til materialet selv, og undertegnede tør godt garantere, at den britiske historiker Albert Hourani ville rotere i sin grav, hvis han kunne se, hvad han blev taget til indtægt for (ibid.). Inddragelsen af Said tjener udelukkende til at styrke bogens politiske dagsorden: "Men Said, der har kristen-palæstinensisk baggrund, er blevet et ikon for Vestens propalæstinensiske venstrefløj, der hellere lytter til Said end til Lewis, Hourani, Rodinson og Montgomery Watt" (ibid.). Tragikomisk, når man tænker på at Rodinson er erklæret marxist.

Blanding af tankegods

Perioden mellem den 2. djihad og det, som senere i bogen udlægges som 3. djihad, bruges til at demonstrere, hvordan islam er et altomfattende totalitært system, hvor kvinder undertrykkes, og alle

ikke-muslimer opfattes og behandles som undermennesker. Det er en vigtig pointe for forfatterne at påpege, at der er store ligheder mellem islam og totalitære ideologier som nazisme, fascisme og kommunisme (til tider bolsjevisme). Mens eksempelvis ovennævnte Bent Jensen finder lighederne slående, er undertegnede knap så overbevist efter endt læsning.

I kapitlet "Fatih Alev som totalitær teoretiker" præsenteres den egentlige argumentation for denne påstand (s. 182-5). Her får vi at vide, at Alev benytter en ejendommelig blanding af tankegods fra det 20. århundredes store ideologier – nazisme og bolsjevisme. Alev er ligeledes en prototype på de imamer, der har vundet indflydelse i Vesten, hedder det, og så skulle den jo være god nok! Men efter at have fået et længere tekstuddrag fra Alev hører vi, at der stilistisk er stor lighed med Josef Stalins skrifter, og så er den argumentation ellers lukket. Det er desværre kendetegnende for bogens argumentation, at der faktisk ikke er nogen.

Andre eksempler på denne sammenkobling gives med lighederne i nazismens 'moderkult' og islams kvindesyn, hvor kvinder ikke er andet end 'fødemaskiner'. Derudover peges der på en række alliancer mellem højreekstremistiske politikere som den franske Jean-Marie Le Pen og ledende europæiske islamister (s. 197-200).

Udlægningen af islam i mellempromiden mellem 2.- og 3. djihad får et næsten apokalyptisk præg og viser læseren, hvad der venter i den 3. djihad, som den anden halvdel af bogen beskæftiger sig med. Forfatterne ser som nævnt en lige linje fra 700 tallet til i dag og præsenterer et meget essentialistisk billede af islam: "I sin kerne er islam stort set uændret gennem mere end 1000 år. Alle forsøg på at forandre denne essens har hidtil vist sig forgæves" (s. 36). Og når det samtidig hedder sig som ovenfor, at islam er mere end en religion, er cirklen sluttet. Forfatterne pointerer, at Allah-partier fra "Tunis til Kuala Lumpur" har samme undertrykkende og koloniserende hensigter (s. 153-4).

Muslimske krav

Den 3. djihad bygger besynderligt nok på en muslimsk erkendelse af deres egen militære utilstrækkelighed, og de har derfor iværksat en strategi, der skal overtage Vesten indefra ved gradvist at opbygge muslimske enklaver og senere overtage magten. Denne tendens begyndte, ifølge forfatterne, i 1980'erne og er blevet accentueret siden.

Strategien består blandt andet i at formere sig, modsætte sig integration, samle sig i ghettoer og derved gradvist overtage disse områder og så fremdeles. Gradvist vil myndighederne i en fejlagtig tolerance imødekomme muslimske krav, der hver for sig kan synes ubetydelige nok, f.eks. retten til bære tørklæde, særlige bederum, badeforhæng i svømmehaller med mere. Disse krav vil blive yderligere radikaliseret til at omfatte, at ordensmagten får nedsat sine beføjelser over for muslimske organisationer, og muslimer generelt får særrettigheder.

Sidste trin er, at ikke-muslimers rettigheder begrænses, og det kommer til regulære forbud mod andre religioner (s. 202-3). De kristne, der ikke når at flygte, vil blive gjort til undermennesker, og hvad dette indebærer, gav bogen som tidligere nævnt rigelige eksempler på.

Den 3. djihads udformning og konsekvenser belyses gennem forskellige afsnit og omhandler blandt andet: sløret og 'de arabiserede byer' eksemplificeret ved den nordengelske by Bradford. Og her hopper kæden af. Det, der kunne have været en interessant samtidsanalyse af kulturelle konflikter, bliver i stedet til et langt, utroværdigt postulat.

Det synes ganske enkelt utroværdigt, at der råbes luder efter alle danske kvinder, der bor i Vollsmose og Gellerup (s. 155). Postulaterne er udokumenterede og stærkt generaliserende. Kildebruget er yderst lemfældig, som i eksemplet hvor en engelsk repræsentant for den hindunationalistiske organisation Vishva Hindu Parishad i Bradford tages til indtægt for påstanden om, at hinduer presses ud af området (s. 171-2). Ja selvfølgelig, har man lyst til at svare, det svarer næsten til 'at lade ræven vogte gæs'.

Havde forfatterne brugt en repræsentant for en politisk yderliggående muslimsk organisation som kilde, ville det modsatte svar sandsynligvis være fremkommet.

Et lignende eksempel giver forfatterne ved at henvise til en tysk læserbrevsskribents bekymringer over, at moskeer i Hamburg har tilknyttet kampsportsskoler. Dette giver forfatterne 'kød' nok til at skrive kapitlet "Paramilitære grupper" (185-9). Betydningfuldt nok lyder der ikke samme bekymring, når efterkommere af tyrkiske indvandrere vinder guld til Danmark i internationale sportssammenhænge som f.eks. boksning, men sådan kunne man jo blive ved.

Rodet – unuanceret

Fælles for eksemplerne er, at de gør enkelte ekstremistiske synspunkter til alle muslimers synspunkter. Islam fremstilles som en udiffentieret masse, der handler ud fra en overordnet strategi, og det virker ganske enkelt utroværdigt. Det er betegnet for udgivelsen, at den i sine bestræbelser på at fremmane en religiøst betinget fare totalt ignorerer andre forklaringsmodeller.

Et af de få eksempler på 'gode' sekulært indstillede muslimer gives med en tyrkisk politiker Kemal Öztürk fra det tyrkiske socialdemokratiske parti CHP, der gennem en Koranlæsning ikke ser nogen modstrid mellem islam og demokrati (s. 108-10). Jamen, hvorfor bruge en yderst perifer politiker, der er teologisk uddannet, for at fremdrive dette argument, hvorfor ikke bruge en af de mange andre sekulært indstillede muslimer, der ikke finder det nødvendigt at legitimere demokrati gennem Koranen?

Selv lederne af det tyrkiske regeringsparti AKP, der betragtes som et islamistisk parti, ser ikke nogen modstrid mellem demokrati og en muslimsk identitet, men argumenterer ud fra demokratiets egne præmisser (<http://www.akparti.org.tr/>).

Forfatterne læser konsekvent alt ind i en religiøs kontekst. Ballade i de franske forstadsghettoer kan formodentlig bedre forklares gennem sociologiske forklaringsmodeller end gennem fremtvungne teologiske forklaringer. Det er på samme måde ejendommeligt, at det fuldstændigt udelukkes, at en religiøs interesse kan ses som udtryk for religiøsitet i sig selv.

Generelt er *I Krigens hus* en rodet sag. Bogen har et utal af meget korte kapitler, ofte på tre til fem sider, der gør argumentationen meget kortfattet. Bogen er drevet frem af sin egen konklusion, hvilket giver en meget ensidig læsning. Forfatterne benytter sig af et ganske omfattende materiale, men det fremstår usystematisk og bliver benyttet meget selektivt og løsevet.

Ofte bliver enkelte udsagn taget til indtægt for ganske omfattende konklusioner. Eksempelvis bliver et tysk læserbrev, der stiller spørgsmålet om der bruges shariastraffe i Italien, garanteret for, "at straffe som håndsafhugning og stening allerede er eksekveret i Norditalien" (s. 188; 222).

Et andet forstyrrende træk er bestræbelsen på at skabe nye begreber, der bedre passer til bogens sigte. Eksempelvis insisterer forfatterne på at benytte ordet 'tilvandring' som erstatning for 'indvandring', da det tilsyneladende passer bedre ind i en koloniseringsdiskurs (s. 93). Det danske sprog rummer dog allerede begreberne immigration-migration, der ville dække dette behov, men lad gå. Det bliver dog en temmelig ligegyldig pointe, når ordet derefter stort set ikke benyttes, hvorfor det blot virker som et anstrengende og forceret forsøg på at ville understrege bogens konklusion.

Mine afsluttende kommentarer: Bogens emne er spændende og yderst aktuelt, men bogen er i bund og grund et unuanceret bidrag, der ikke vil bibringe den fagligt orienterede læser nogen indsigt. Men bogen slår sig jo netop også op på at være et indlæg i den løbende samtidsdebat. Men heller ikke her synes bogen dog at udfylde sin funktion – i stedet for at give en saglig argumentation omkring nogle åbenlyse og måske endda potentielle problemer, fremstiller bogen et så unuanceret billede, at det, set fra dette skrivebord, kun kan bidrage til unødigt frygt og forvirring hos læseren.

Martin Bak Jørgensen er B.A. i religionsvidenskab og specialestuderende i Europastudier ved Aarhus Universitet.

Litteratur

- Brix, Helle Merete, Hansen, Torben & Hedegaard, Lars (red. 2002). *Islam i Vesten – på Koranens vej?* København: Tiderne Skifter.
- Jarlner, Michael (2003). "Paranoia og vildfarelse". I *Politiken*, 10. oktober.
- Jensen, Bent (2003). "Islam: Den anden kulturkamp". I *Jyllands-Posten*, 10 oktober.
- Pipes, Daniel (2002). *Militant Islam Reaches America*. New York: W.W. Norton.
- Said, Edward (1995 [1978]). *Orientalism – Western Conceptions of the Orient*. London: Penguin.

